

Asia: VN/13261/2020

Lausuntopyyntö Suomen kansallisen biotalousstrategian päivityksestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK kiittää mahdollisuudesta lausuntoon ja toteaa seuraavaa:

MTK pitää biotalousstrategian sisältöä perusteltuna ja ajankohta strategian päivittämiselle on otollinen. Luonnonvarojen kestävää käyttöä kritisoidaan jopa perusteettomasti ja esimerkiksi moni haluaisi vähentää metsien käyttöä.

MTK muistuttaa, että kestävä talous vaatii systeemitason muutosta fossiilitaloudesta bio- ja kiertotalouteen. Biotalousstrategia voi tukea muutosta. Avainasemassa ovat energiantuotanto, liikkuminen sekä uusiutuvat luonnonvarat.

Vaikka kiertotalouteen tulee pyrkiä kaikin keinoin, ei kestävää kiertotaloutta ei ole ilman kasvavaa biotaloutta. Suomessa on maailman parhaat mahdollisuudet luoda kilpailukykyisiä ja kestäviä biotalouden ratkaisuja maailmanlaajuisiin ongelmiin.

Maailman kasvava kysyntä vaatii materiaalien tehokasta kierrätystä. Todelliseen muutokseen päästään vasta silloin, kun kiertojärjestelmiin tulevat uudet materiaalivirrat ovat biotalouden, eivätkä fossiilitalouden, tuotteita.

Suurimmassa ajankohtaisessa haasteessa ilmastonmuutoksen hidastamisessa esimerkiksi metsien lisääntyä käyttö sekä metsien kasvun lisääminen ovat avainasemassa. Samaan aikaan voidaan tuottaa entistä laadukkaampia tuotteita. Biotalousstrategian visio onkin osuva. Resurssitehokkuudessa Suomessa on runsaasti kehittämistä ja vaikkapa maaseudun sivuvirtojen

markkinoiden kehitymisellä voidaan saavuttaa runsaasti lisää arvonlisää sekä tuloja myös alkutuotantoon.

MTK on tyytyväinen siihen, että strategiassa kestävyiden eri ulottuvuuksia tarkastellaan tasapainoisesti. Vallalla on etenkin ainoastaan ekologisen kestävyiden esille nostaminen, mutta vain kokonaistarkastelulla edistetään mm. riittäviä taloudellisia mahdollisuuksia myös luontoarvojen turvaamisen mahdollistamiseksi.

MTK kiinnittää huomioita siihen, että alkutuotannon kannattavuus ja edellytykset ovat strategiassa mukana vain kevyesti. Biotalous ei kuitenkaan ole ilman kannattavaa sekä laajaa maa- ja metsätaloutta. Panostuksia tarvitaan mm. alkutuotannon sivuvirtojen markkinoistamiseen, digitalisaation hyödyntämiseen sekä yleiseen toimintaedellytysten parantamiseen. Veturiyrityksiä on strategiassa kuvattu, mutta miten rakentuu tulevaisuuden arvoketju oikeudenmukaisine tulonjakoinen?

Strategiassa kannustetaan toimijoita mukaan kansainvälisiin verkostoihin ja hyödyntämään EU:n tutkimus- ja innovaatorahoitusta. Käytännössä kuitenkin etenkin pienempien toimijoiden olisi mahdollista panostaa kansainvälisiin hankkeisiin ja rahoituksiin enemmän ja osallistua, mikäli niiden valmisteluun on saatavilla erillistä rahoitusta tai hyvin johdettua tukea tutkimusorganisaatioista.

Strategian toimenpiteistä on jäänyt puuttumaan kirjauksia. Esimerkiksi toimenpide: ”Tunnistetaan biotalouden keinot hillitä ilmastonmuutosta ja edistää sen vaikutuksiin sopeutumista sekä pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen.” – on jäänyt tyhjäksi. Lienee selvää, että toimenpiteessä tulisi olla kirjattuna toimenpide kiihdyttää metsien kasvua lisääntyvillä metsänhoitotoimilla sekä korvata fossiiliset materiaalit niin energian tuotannossa kuin rakentamisessa.

Biotalous tutkimuksessa tulee MTK:n mukaan varmistaa maa- ja metsätalouden tutkimuksen perusrahoitus.

Koulutukseen strategiassa on monia kirjauksia, mutta akuuttiin työvoimapulaan tarvitaan toimenpiteitä esimerkiksi ulkomaisen työvoiman saannin edistämiseksi tai kotimaassa työn vastaanottamisen houkuttelevuuden parantamiseksi.

Strategiassa sivutaan myös verotusta kirjauksella: ”Selvitetään miten nykyinen taloudellinen ohjaus ml. verotus tukee muuttuvia ja enemmän arvonlisää tuottavia tapoja käyttää uusiutuvia luonnonvaroja.” On hyvä tiedostaa, että nykyinen korkea metsäverotus ei välttämättä kannusta

panostamaan metsien käytön lisäämiseen ja metsäverotusta keventämällä voi olla suora vaikutus aktiivisuuteen.

Strategiassa on hyviä kirjauksia esimerkiksi biomassojen käyttöön liittyen. Toimenpiteissä tulisi kuitenkin painottaa etenkin markkinakysynnän lisäämistä. Esimerkiksi toimenpide - Hyödynnetään ja kehitetään olemassa olevia digitaalisia sivu- ja jätevirtojen markkinapaikkoja – on kannatettava. Todellisuudessa kuitenkin esimerkiksi MTK:n kiertoasuoimesta.fi markkinapaikka kaipaa kysynnän kehittymistä sivuvirtamarkkinoille. Tämän jälkeen myös markkinapaikka voi vauhdittua. Ilman kysyntää hyödyntämistä ei tapahdu.

Lopuksi MTK kehottaa kiinnittämään huomiota, että strategian tulee olla ennen kaikkea kannustava. Esimerkiksi EU tarjoaa hurjaa määrää sääntelyä biotalouteen. Sääntelyn lisäämisellä voi olla näivettävä vaikutus kehittämisen asemasta. Biotalousstrategian tuleekin olla suunnannäyttävä siinä, kuinka kannustavasti tulevaisuuden yhteiskuntaa voidaan

Mäki-Hakola Marko
Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK r.y.